

НАПРЯМИ ОРІЄНТАЦІЇ ОБЛІКУ НА ЦІЛІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ

Розвиток економіки на сучасному етапі свідчить про ускладнення умов функціонування вітчизняних підприємств через різні зовнішні та внутрішні загрози, які негативно відбиваються на їх фінансовій безпеці. До зовнішніх загроз фінансовій безпеці підприємств відносять: корумпованість державного апарату та бюрократія; значний податковий тиск; «процвітання» рейдерства в Україні; непривабливий інвестиційний клімат; неможливість відслідкувати політику конкурентів, оскільки велика частка знаходиться в тіні; нестабільність та недосконалість законодавства; нестабільність валютного курсу; зниження купівельної спроможності громадян; політична нестабільність у країні; недостатність та висока вартість кредитних ресурсів та інші. Повний перелік внутрішніх загроз фінансовій безпеці навести неможливо в силу їх індивідуальності, але слід відзначити такі спільні проблеми сучасних українських підприємств, як значна зношеність їх основних фондів і використання застарілих, ще радянських, технологій. [4]. Тож підприємства змушені здійснювати пошук ефективних управлінських рішень щодо забезпечення і зміцнення власної фінансової безпеки.

Питання фінансової безпеки підприємств перебувають у полі зору багатьох вчених. Останнім часом дослідження за напрямом фінансової безпеки актуалізувались, свідченням цього є значна кількість опублікованих спеціалізованих колективних та індивідуальних монографій, дисертацій, науково-методичних праць. Однак певні теоретичні та практичні питання, які пов'язані з обліковою складовою, як інформаційною системою для забезпечення фінансової безпеки підприємств, вимагають додаткового вивчення та аргументування.

Фінансову безпеку розглядають як систему, яка дасть змогу виявити потенційні загрози і ризики, оперативно знаходити ефективні шляхи протидії, що гарантує стійкий фінансовий стан суб'єктів господарювання, можливість подальшого розвитку та виживання. Для цього необхідно постійно здійснювати аналіз середовища функціонування суб'єктів господарювання та визначення факторів, які впливають на фінансову безпеку.

Управління фінансовою безпекою входить до загальної системи управління безпекою підприємства, при цьому вона становить найважливішу його функціональну підсистему, яка забезпечує реалізацію управлінських рішень переважно в фінансовій сфері діяльності суб'єкта господарювання.

Облік виступає інформаційно-аналітичною підсистемою управління фінансовою безпекою підприємств. Він має забезпечувати отримання достовірної та оперативної економічної інформації про ефективність використання ресурсів підприємства, рух фінансових потоків і кінцеві результати діяльності. Облік має створювати інформаційні умови для здійснення основних функцій управління фінансовою безпекою.

Виділяють такі передумови для орієнтації обліку на посилення безпеки підприємства:

– внутрішні – економічна стійкість підприємства, цілеспрямованість економічного механізму внутрішнього управління;

- організаційні – існуюча на підприємстві організаційна структура управління, система делегування відповідальності і повноважень в управлінні;
- методичні – ступінь науково-методичного забезпечення як обліку, так й інших функцій управління;
- технічні – оснащеність засобами обчислювальної техніки, достатність програмного забезпечення. [1]

Базуючись на дослідженнях [1, 2, 5], можна виділити такі напрями орієнтації обліку направлені на забезпечення фінансової безпеки підприємства:

- в частині організації роботи облікового персоналу необхідно забезпечити створення умов для сталого розвитку цілісної системи управління в інтересах підтримки стійкості підприємства і запобігання загроз фінансовій безпеці, що досягається шляхом:

- своєчасного створення достовірної інформації про економічні об'єкти, яка є достатньою для виконання функцій планування, контролю, регулювання, аналізу в оперативному режимі;
- здійснення контролю, аналізу і регулювання господарських операцій та сукупних процесів, виявлення відхилень від норм, виникнення яких знижує ефективність діяльності (а отже становить загрозу фінансовій стійкості);
- збереження комерційної таємниці;
- в частині організації та техніки ведення бухгалтерського обліку необхідно розробити етапи обробки бухгалтерської інформації, порядок документообігу, забезпечити захист облікової інформації, визначити порядок, терміни зберігання документів, в тому числі й електронних, передбачити використання ліцензованого програмного забезпечення, тощо;

- в частині організації внутрішнього контролю в сфері бухгалтерського обліку необхідно забезпечити систематичне отримання об'єктивних оцінок про поточний стан фінансової безпеки підприємства відповідно до певних критеріїв і показників безпеки. Результати внутрішнього контролю безпеки дозволяють сформулювати оптимальну, з точки зору ефективності та витрат, систему захисту бухгалтерської інформації, адекватну поточним завданням підприємницької діяльності.

Одним із найбільш ефективних інструментів бухгалтерського обліку, який може реально використовуватися з метою підвищення рівня фінансової безпеки господарюючого суб'єкта, є облікова політика.

З метою орієнтації обліку на цілі забезпечення фінансової безпеки підприємства, процес розробки облікової політики повинен забезпечувати не тільки достовірне відображення інформації у звітності, необхідне для всіх груп користувачів, а й вирішення інших завдань, зокрема: страхування підприємства від небезпек і загроз значної втрати всіх видів ресурсів, накопичення достатніх коштів для підтримання достатнього технічного стану підприємства; оптимізації оподаткування тощо. [3].

Оптимізація вибору елементів облікової політики можлива лише шляхом проведення відповідних розрахунків, які враховують конкретні умови ведення господарської діяльності окремо взятого підприємства. При тому у ході розробки облікової політики доцільно застосовувати елементи фінансового планування з метою вибору тих підходів, які в найбільш повній мірі задовольняти систему управління на конкретному етапі життєвого циклу підприємства і сприяють підтриманню його фінансової безпеки [3].

Отже на формування механізму фінансової безпеки підприємства впливає інформаційне забезпечення, особлива роль в якому відводиться обліку. В сучасних умовах господарювання необхідно переорієнтовувати облік на цілі забезпечення фінансової безпеки підприємств. Облікова інформація має стати ключовим фактором у

забезпеченні фінансової безпеки підприємств. Облік повинен мати пріоритетне значення в запобіганні загроз фінансовій безпеці підприємств. Він має забезпечити достовірне та повне відображення даних, необхідних для оцінки стану та рівня фінансової безпеки підприємств; передбачити розробку критеріїв та порядку оцінки якості інформації для ідентифікації та оцінки ризиків та загроз; забезпечити інформацією для визначення індикаторів фінансової безпеки підприємств, тощо.

Список використаних джерел:

1. Воляник Г. М. Фінансовий облік як інформаційне джерело для визначення рівня економічної безпеки підприємства / Г. М. Воляник, М. К. Бондарчук // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. серія економічна . - 2013. - Вип. 2. - С. 207-216.

2. Дикий А. П. Організація бухгалтерського обліку як інструмент забезпечення економічної безпеки підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності) / А. П. Дикий; Житом. держ. технолог. ун-т. – Житомир, 2009. – 23 с.

3. Лоханова Н. О. Облікова політика як інструмент управління економічною безпекою компанії / Н. О. Лоханова // Інвестиції: практика та досвід. - 2014. – № 11. – С. 12-16.

4. Могиліна Л. А. Система загроз фінансовій безпеці сучасних підприємств / Л. А. Могиліна. // Економіка. Управління. Інновації . - 2014. - № 1. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/eui_2014_1_72.pdf

5. Паламарчук О. І. Принципи і форми інтеграції функції обліку в посиленні економічної безпеки промислових підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: 08.06.04 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит / О. І. Паламарчук; Східноукр. нац. ун.-т. – Луганськ, 2001. – 22 с.